

Sisu

Kohtumisraport teisest projektikohtumisest Samokovis, Bulgaarias

Kultuuride turg

Partnermaade kevadtraditsioonid – lihavõtted ja kevadpidustused

Teine partnerite kohtumine Samokovis

Teine projektikohtumine leidis aset 10.-11. veebruaril 2011. aastal Samokovis, Bulgaarias.

Kahepäevane projektikohtumine sisaldas endast teiste hulgas õppevisiite Ettevõtlusinkubaatorisse, kohtumist Samokovi linnapeaga ja külaskäiku kunstikooli, mis hoiab elus bulgaaria käsitöötraditsioone.

UUDISED

Tere tulemast YOCAIT projekti!
<http://businessthroughcreativityyocait.weebly.com/>

Kolmas projektikohtumine leiab aset 4.-6. juulil 2011. aastal Sakiais Leedus.

Samokovi Daamide klubil on uus kodulehekülg:
<http://www.club.handmade-bg.com>

Näitus "Bulgaaria pitsi maagia" 21.03 – 15.04.2011, Veliko Tarnovo linnas, Bulgaarias. Samokovi Daamide klubil on hea meel teatada, et me võtame sellest samuti osa.

Tere tulemast teisele YOCAITi infolehele!

Welcome to the 2nd YOCAIT Newsletter!

Saksamaa, Tšehhi, Türgi, Ungari, Itaalia, Leedu, Bulgaaria ja Eesti.

Euroopa projekt "Sa suudad seda!" - motiveerimaks naisi looma oma firmasid" ehk YOCAIT ("You can do it! – motivate women to have own businesses") on projekt, mida rahastatakse Euroopa Liidu Grundtvig Õpikoostöö programmi raames. Projekti meeskonna moodustavad kaheksa Euroopa partnerit:

Teise ehk Samokovis - Bulgaarias toimunud projektikohtumise raport

Kohtumisest võttis osa 15 osalejat seitsmest partnerriigist. Me külastasime Ärikeskust – Samokovi Ettevõtlusinkubaatorit – see on vabaühendus, mis on ÜRO Arenguprogrammi tehnilise abiga loodud ja projekti "Töövõimalused Ettevõtlustoetuse (JOBS) kaudu" käima pandud. BCBI üks väga oluline projekt on "Vanaema pitsi taaselustamine" koos Chitalishte "Lyuboslovie-ga", mida ka kohtumisel esitleti. Osalejad said tuttavaks Samokovi ja teiste Bulgaaria regioonide traditsioonilise tikandi ja pitsiga, tehnikate, materjalide ja mustritega, mida bulgaaria naised kasutavad. Kohtumine jätkus külaskäiguga Samokovi omavalitsusse, et kohtuda Samokovi linnapeaga. Mõlemad pooled arutasid omavalitsuse poliitikat ja projekte, eelkõige neid, mis on suunatud käsitööle ja riskigrupi inimestele, Euroopa perspektiive kohaliku omavalitsuse tasandil, häid praktikaid ja saavutusi teistes sarnastes Euroopa Liidu liikmesriikide regioonides. Teine huvitav külaskäik viis Kunstikooli, mida juhivad kohalikud kunstnikud Penka Boyanova, kes töötab mosaiigi, vitraaži ja tekstiilitehnikaga ja Ivan Ivanov, kes teeb puunikerdusi.

NÄITUS
"BULGAARIA PITSI MAAGIA"

Kultuuride turg

YOCAITi uudiskiri ilmub kord kvartalis. Igas väljaandes tutvustame me riigipõhiseid käsitöö- ja traditsioonilise töö tehnikaid ja võtteid. See võimaldab teil tundma õppida nii projektimaade loomingulist poolt kui ka saada uusi ideid enda tööks.

Kevadtraditsioonid kogu Euroopas

CHESTITA BABA MARTA /Esimene märts, Bulgaaria/

Üks kõige huvitavamatest bulgaaria kevadratsioonidest, mida siiani jälgitakse, on *martenitsa*'te kandmine, mis kunagi mängis amuletti rolli kaitstes kandjat kurjuse ja halva õnne eest. **Martenitsa** on väike ehe, mis on tehtud valgest ja punasest lõngast ning kantav esimest märtsist kuni umbes märtsi lõpuni (või esimest korda selle ajani, kuni inimene näeb kurge, pääsukest või võrsuvat puud).

Traditsioon on seotud saabuva kevade tervitamisega. *Martenitsa*'d on tavaliselt punased ja valged. Usuti, et punasel värvil on maagiline jõud ja mõlemad värvid ennustavad viljakust ja õitsengut ja lubavad kaitsta inimesi kurjuse ja haiguste eest.

Martenitsa'id seoti samuti vastsündinud koduloomade, viljapuude, mesipuude, viinamarjaväätide külge ja maja räästa alla. Tüüpilised *martenitsa*'d on "Pizho ja Penda" /kaks väikest nukku – tüdruk ja poiss/. *Martenitsa*'t kantakse tavaliselt kinnitatuna riieale kaelakrae lähedale või seotuna ümber talje.

NEVRUZ /22.-23. märts, Türgi/

TRADITSIOONILISED LIHAVÖTTE- DEKORATSIOONID

Nevruz'i festivali tähistatakse 22.-23. märtsil, kui *Tahtaci* (puutöoline) Turkomanid ronivad üles kõrgeimale platoole. Seal on võimalik näha osa vanast türgi uskumussüsteemist, esivanemate kultusest. 22. märts, päev enne *nevruz'i*, on aeg *nevruz'i* tervitamiseks ja pühendatud *nevruz'i* ettevalmistustele, nagu näiteks kodu koristamisele ja toidu valmistamisele.

Spinatiga saiad, sibulakoortega värvitud munad, õhukesed leivad, Birma maiustused, kommid, röstitud kikerhersed ja Türgi maiustus on mõned neist toitudest, mida *nevruz'i* päeval pakutakse. Samal ajal külastavad üksteist naabrid ja sugulased. 23. märtsil ärkavad inimesed vara. Kõik peavad külastama lähedalasuvaid surnuaedu ja jooma seal kohvi või teed. Hiljem tulla kokku, et süüa. Söömise ajal mängitakse pille ja laudakse rahvalaule, puudele on riputatud kiiged ja lapsed lennutavad tuulelohesid ehk "*bayrak'e*" (lipp). Selle pidustuse ajal on kõik rõõmsad. Teiste inimeste üleastumised andestatakse. *Yoruk'ite* (Anatoolia rändkarjakasvatajad) seas tähendab *nevruz* talve lõppu ja kevade algust.

Lihavõtted

Lihavõtete-eelsel /*Pasqua* itaalia keeles/ reedel ja laupäeval ja mõnikord ka ülestõusmispühal korraldatakse mitmetes Itaalia linnades pidulikke usurongkäike. Osalejad kannavad rongkäigus Neitsi-Maarja ja Jeesuse kujusid, mis on rongkäigus väga tähtsal kohal. Kujusid kas kantakse läbi linna või demonstreeritakse peaväljakul.

Protsessioonil osalejad on tavaliselt riietunud vanadesse kostüümidesse. Nii rongkäikudes kui ka kirikute kaunistamiseks kasutatakse tihti oliivipuuoksi, -lehti. Kõige suurema ja populaarsema missa viib läbi roomakatoliku kiriku pea Püha Peetruse väljakul. Suurel reedel tähistab paavst Rooma Colosseum'i juures *Via Crucis'*. Taevast valgustab suur põlevate tõrvikutega rist ja mitmetes keeltes kirjeldatakse Ristiteed. Lõpus annab paavst oma õnnistuse. Teisel ülestõusmispühal (*la Pasquetta*) korraldavad mõned linnad tantsupidusid, tasuta kontserte või ebatavalisi mängu, mis on tihti seotud munadega.

TRADITSIOONILISED
LIHAVÖTTE-
KAUNISTUSED

Vahatehnika (Leedu)

Naturaalsete materjalide
tehnik /Leedu/

Kraapimistehnika /Leedu/

Kuna lihavõtted tähistavad paastuaja lõppu, mängib toit pidustustes suurt osa. Traditsioonilised lihavõttetoidud on lammas, kits, artišokid ja eriline lihavõtteleib, mis piirkonnast piirkonda erineb. *Pannetone* ja *Colomba* (tuvikujulisi helmeid) ja õõnsaid šokolaadimune, milles on üllatus sees, antakse kingitusena.

Leedu sõna lihavõtte kohta, **velykos**, pärineb Valgevenest ja tähendab "tähtsat päeva". See sõna on väga õige, sest lihavõtted olid Leedu kõige pidulikum püha. Sel päeval ühineb kristlike elementidega (Jeesus Kristuse ülestõus) leedu paganlike traditsioonidega ehk looduse taassünni või selle talveunest ärkamisega.

Püha nädal algab palmipuudepühaga, mil terve kristlik maailm tähistab Jeesuse üllast sisenemist Jeruusalemma (viimasel pühapäeval enne lihavõtteid).

Paljud inimesed lähevad kirikusse, kuhu nad võtavad endaga kaasa ka *verba*, erilise kuivatatud lilledest tehtud palmipuudepüha lillekimbu. Neil on sama sümbolne funktsioon, mis on palmipuukstel lõunapoolsetes riikides.

Bulgaarias aga kutsutakse sama päeva – pühapäeva enne lihavõtteid **tzvetniza**'ks /lilled päev/ või **vrabniza**'ks /pajupäev/. Sel päeval lähevad kõik kirikusse, kust nad toovad koju pühitsetud pajuksi ja pärgi, mis uskumuste järgi kaitsevad inimesi ja toovad neile hea tervise. Kõik naised, mehed ja lapsed, kellel on lille või puu nimi, tähistavad sel päeval ka oma nimepäeva. Nimepäeval on tähistajatele kõik külla oodatud, kutse ega varasem etteteatamine ei ole vajalik. Margarita /Daisy/, Violeta, Lilly, Rosa, Laura, Veneta ja Tzvetan või Tzvetana tähistavad *tzvetniza*'l oma nimepäeva.

Lihavõtteid tähistatakse Bulgaarias kolmel järjestikusel päeval. Esimene on alati pühapäev, mil kõik lähevad ametlikule jumalateenistusele. Künalt, mida kogu teenistuse vältel hoitakse, peaks viidama koju ikka põlevana. Kõik "kaklevad" värviliste munadega lüües neid teineteise vastu kokku. Inimene, kelle muna on kõige tugevam, on järgneva aasta jooksul kõige tervem. Tervitust "**Hristos vozkrese**" /Kristus tõusis üles/ kasutatakse 40 päeva.

Lisainformatsiooni saamiseks projekti tegevuste ja partnerite kohta külasta veebilehte <http://businessthroughcreativityyocait.weebly.com/>

Palun külasta meie kodulehte <http://businessthroughcreativityyocait.weebly.com/> et saada lisainformatsiooni nii eri riikide kevad- ja lihavõttetraditsioonide kui ka traditsioonilise käsitöö kohta.

Kui sa oled huvitatud koostööst YOCAIT projekti raames, võta ühendust Ms. Jana Dobbelstein-ga jana.dobbelstein@wisamar.de

Teretulnud on kõigi loominguline panus projekti sisu kohta, toetamaks üle-euroopalist loovuse- ja käsitööalast võrgustikku.

Tšehhi traditsiooniline lihavõttetoit

Lihavõttelaud tähistab rõõmu saabuva kevade, tärkava elu, hea tervise, saagi, rahulolu ja õnnelikkuse üle. Toit sümboliseerib kristliku uskumuse põhilugu, Jeesus Kristuse surma ja taassüüdi. **Roheline neljapäeva** tuletab meelde pühaõhtusöömaaega ja Juudase reetmist. Algab kevad, võrsuvad pungad ja puhkevad õied ning meie keha vajab vitamiine. Vajalik on süüa rohelist toitu /spinat, maitsetaimed, kapsas, hernesupp/. Neljapäev on hommikul hea päev süüa hommikusöögiks üks kuum meekook – *jidask*. See kook sümboliseerib Juudase köit, millega ta tegi Jeesuselt andekspalumise nimel enesetapu.

Suurel reedel löödi Jeesus risti. See on kurbuse päev, sel päeval on hea süüa kartuli- või leivasuppi või ilma lihata kerget einet, nagu näiteks pelmeene, oasalatit, juustuga leiba. Vaiksel laupäeval usklikud palvetavad ja ootavad lihavõtteõhtut ja Jeesuse ülestõusmist. Siis lõpeb paastuaeg. Nüüd on aeg süüa liha; on aeg süüa erilist kõrvenõgestega liharooga. Küpsetatud lihavõttekook on selguse ja ohverduse sümboliks. Pühapäeva päikesetõusu aeg on Jeesus Kristuse ülestõusmise aeg. **Esimesel ülestõusmispüha** on pidulik õhtusöök. Seda on hea tähistada pere ringis ja nautida koos pidupäeva sööki. Siis on ka hea koos mune värvida. **Teine ülestõusmispüha** on inimeste rõõmu aeg koos rikkaliku toidu, kevade tähistamise, looduse tärkamise ja lootusega heale uuele saagiaastale ja õnnelikule elule.

Koordinaator:

Wisamar Bildungsgesellschaft gemeinnützige GmbH, Saksamaa

Kontakt: jana.dobbelstein@wisamar.de

Partnerid:

Agentura GAIA, Tšehhi Vabariik

Kontakt: marie@mariehaisova.cs

Eurogems, Itaalia

Kontakt: simonecaramel@yahoo.it

Legal Protection Public Benefit Association, Bulgaaria

Contact: irenakoehn@yahoo.com

MESEV, Türgi

Kontakt: MESEV@ttnet.net.tr

Mittetulundusühing Euro Kalliskivid, Eesti

Kontakt: euro.kalliskivid@mail.ee

Notars Foundation, Ungari

Kontakt: level@sarkozyildico.hu

Women's Activity Club of Sakiai, Leedu

Kontakt: agrinka@yahoo.com

